

EXPUNERE DE MOTIVE

Este imperios necesar adoptarea unei Zile dedicate exclusiv poetului universal Mihai Eminescu. Deși mulți ar spune că marele nostru poet are o zi națională, sărbătorită la data de 15 ianuarie, ziua de naștere a poetului, ar trebui menționat că respectiva zi este Ziua Culturii Naționale, și nu ziua dedicată ”poetului nepereche”.

Avem șansa ca popor să avem un geniu neasemuit înscris în cartea de istorie poetică, filosofică, jurnalistică, politică, recunoscut la nivel internațional, studiat în cele mai prestigioase universități din lume și nu avem o zi dedicată exclusiv acestuia, care să îi poarte numele. Acest neajuns și totodată lipsă de respect trebuie imediat corectată, prin adoptarea prezentei inițiative, fiind nevoie de un acord politic unanim, având în vedere personalitatea marelui nostru om de cultură care a marcat definitiv existența milenară a poporului român.

George Călinescu afirma, referindu-se la vocația de gazetar a lui Eminescu, că „este poate cel dintâi gânditor politic român care să-și sprijine doctrina pe economie“. Același critic literar afirma că ziaristul avea „noțiuni integrale de istoria problemelor și doctrinelor filozofice“ și că era „apt să priceapă și să mânuiască abstracții oricât de înalte“. Și nu era puțin lucru, mai ales privind către perioada din istoria presei românești în care Eminescu s-a afirmat. Una în care ziaristii erau, în general, fie simpli doctrinari de partid, instruiți să răspândească un mesaj politic, fie gazetari cu rol pur informativ, de transmitere a unor informații de interes general către populație.

Mai aproape de zilele noastre, criticul literar și academicianul Eugen Simion este și mai tranșant. „Eminescu a marcat în mod indiscutabil istoria presei românești, este unul din marii gazetari pe care i-a avut România. Publicistica lui ar trebui predată în școlile de jurnalism pentru că tinerii ar avea ce învăța“, afirmă Simion, cimentând practic influența, de peste secole, a poetului și prozatorului convertit pentru câțiva ani în gazetar.

„Părerea mea individuală, în care nu oblig pe nimeni de-a crede, e că politica ce se face azi în România și dintr-o parte și dintr-alta e o politică necoaptă, căci

pentru adevărata și deplină înțelegere a instituțiilor noastre de azi ne trebuie o generațiune ce-avem de-a o crește de-acu-nainte. Eu las lumea ca să meargă cum îi place dumisale – misiunea oamenilor ce vor din adâncul lor binele țării e creșterea morală a generațiunii tinere și a generațiunii ce va veni. Nu caut adepți la ideea cea întâi, dar la cea de a doua sufletul meu ține ca la el însuși.“

Așa își rezuma crezul jurnalistic Mihai Eminescu, și, chiar și din această frază, putem trage prima concluzie asupra viziunii pe care poetul o avea asupra gazetăriei: nu muncă informativă, ci activitate de formator de opinie.

”Universalitatea lui Eminescu este o certitudine universală. În primul rând prin numărul traducerilor în alte limbi. Ca urmare a formației sale culturale germane, primele ediții ale operei eminesciene au fost realizate în *limba germană*, prin poezii traduse în această limbă chiar de Regina Carmen Sylva, care l-a chemat la Palatul Peleş, pentru a-l determina să colaboreze la proiectele ei culturale. Eminescu n-a acceptat statutul de poet de curte, dar traducerile au rămas. La acestea s-au adăugat, de-a lungul celor 125 de ani care au trecut de la moartea sa, traduceri în limbile: *franceză, engleză, spaniolă, portugheză, italiană, chineză, japoneză, arabă, hindi și maghiară*. Statisticile relevă faptul că a fost tradus în **60 de limbi** de pe toate continentele, una dintre acestea fiind limba *Esperanto*, într-o ediție apărută la Timișoara, la Editura Mirton, în 2001. „**Luceafărul**” a fost tradus chiar și în limba rromani (mai exact în grai căldărăresc), în cadrul unui „*Ghid de conversație româno-țigănesc*”, apărut la Editura Curtea Veche, în 2001, la inițiativa generalului Lazăr Cârjan, om de o aleasă cultură și mare colecționar de carte.

Există însă mai multe fețe ale universalității lui Eminescu. Puțină lume știe, de pildă, că marele nostru poet se află în **Guinness Book**, pentru cel mai lung poem de dragoste („Luceafărul”). Deși mulți consideră că această încadrare ar vulgariza dimensiunea calitativă a operei sale, este de reținut, totuși, că și sub aspect cantitativ, Eminescu reușește să fie „campion” cultural, profunzimea, frumusețea și densitatea filosofică a poemului fiind în afară de orice discuție.

Un aspect al recunoașterii universalității sale este și acela că anul 1989 a fost declarat, de UNESCO, „*Anul internațional Eminescu*”. Dar, ceea ce este cu adevărat surprinzător, e faptul că Uniunea Sovietică, aflată pe ultima sută de metri

a existenței sale, a emis o monedă omagială cu portretul lui Eminescu, având valoarea nominală de o rublă . Moneda e rară și puțin cunoscută în România. Rubla Eminescu a fost pusă în circulație în URSS, pe 26 decembrie 1989 (în prima zi după execuția lui Ceaușescu). A fost bătută la monetăria din Leningrad (azi Sankt-Petersburg) iar tirajul a fost de 2 milioane de monede, dintre care 200.000 de o calitate specială. Chipul lui Eminescu avea ca model imagologic fotografia acestuia din 1869.

Universalitatea lui Eminescu are și o dimensiune cosmică, la propriu. Astfel, pe planeta Mercur (cea mai apropiată planetă de soare), există un crater cu un diametru de 125 de kilometri care îi poartă numele. Și nu doar atât. În catalogul planetelor mici („*Minor Planet Names - alphabetical list*” compiled by L.D. Schmadel, ARI, Heidelberg), printre cele 233.943 de planete din Univers care poartă un nume, la poziția 9.495 se află planeta Eminescu... Planeta Micului Prinț, am putea spune, ca să facem o intersecție culturală cu opera unui alt scriitor universal, Antoine de Saint-Exupery.

Și mai există un aspect, surprinzător de-a dreptul, al universalității lui Eminescu. El a fost autorul unei teorii, al unui model de stat, pe care nici mass-media, nici sociologii nu-l cunosc, sau se fac că nu-l cunosc: STATUL ORGANIC. Această teorie, „risipită” prin articolele publicate de el în perioada 1869-1883, în publicațiile la care a lucrat, a fost incorporată, de un discipol al său, marele economist român Mihail Manoilescu, în lucrarea intitulată „*Noua teorie a protecționismului și schimbului internațional*”. Această lucrare, tradusă, în 1932, în limba portugheză, a fost adoptată, în anii 1970, ca program economic în Brazilia.

În 2003, **José Jeronimo Moscardo de Souza**, ambasadorul Braziliei la București, a făcut, cu ocazia primirii titlului de Doctor Honoris Causa al Academiei Române, o declarație cu valoare de recunoaștere istorică: „*Vreau să mulțumesc României și în special domnului Eminescu, datorită căruia Brazilia a avut cea mai mare dezvoltare economică din lume*”.

Acestea ar fi, în rezumat, reperele dimensiunii universale a celui pe care Constantin Noica l-a numit „Omul deplin al culturii Române”. Dar, având în vedere reconsiderarea operei sale prin prisma actualității impresionante a gândirii

eminesciene, se pare că adevărata universalitate a lui Mihai Eminescu, abia acum începe să rodească. De altfel, paradoxal, cel care i-a semnalat în termenii cei mai elogioși statura universală a fost, încă din 1936, cel mai strălucit detractor al poporului român, românul Emil Cioran, în „**Schimbarea la față a României**”: *“Tot ce s-a creat până acum în România poartă stigmatul fragmentarului. Afară de Eminescu, totul e aproximativ. Nici unul nu ne-am lăudat cu el. Căci nu l-am declarat, cu toții, o excepție inexplicabilă printre noi? Ce a căutat pe aici acel pe care și Budha ar putea fi gelos? Fără Eminescu, am fi știut că nu putem fi decât esențial mediocri, că nu este ieșire din noi înșine, și ne-am fi adaptat perfect condiției noastre minore. Suntem prea obligați față de geniul lui și față de turburarea ce ne-a vărsat-o în suflet”*. (Revista Certitudinea).

”Într-un fel, Eminescu este Sfântul Preacurat al versului românesc.” – Tudor Arghezi.

Și cum sfinții sunt sărbătoriți de ziua morții lor, nimic nu împiedică a-l elogia pe Eminescu la data la care acesta a trecut în eternitate, exact ca un sfânt.

Mai mult, fiind zi de vară și aproape de vacanța școlară, este mult mai ușor și plăcut de organizat evenimente în memoria geniului nostru nepereche, fiind un motiv de bucurie pentru copii care vor participa cu multă plăcere la acțiuni, în anotimpul cald, față de luna ianuarie când, din cauza frigului, zăpezii, viscolului etc factorilor meteo, nu se pot organiza evenimente decât în condiții limitate. În plus în luna ianuarie nu se sărbătorește Ziua Eminescu, ci Ziua Culturii Naționale.

Mihai Eminescu merită și trebuie să aibă o zi dedicată exclusiv personalității sale ilustre, care să îi poarte numele, iar poporul roman are obligația să îl omagieze. Generațiile tinere trebuie să cunoască genialitatea și universalitatea lui Mihai Eminescu, iar o astfel de inițiativă ar dezvolta și partea culturală a tinerilor, în ultimul timp cam precară.

Despre Eminescu au scris toți monștri sacri ai literaturii române:

Ion Luca Caragiale

Să ne aducem pururi aminte de Mihai Eminescu, cel mai ales între toți scriitorii acestui neam, apărut pe neașteptate în literatura lăncedă și convențională a epocii, în viața lui scurtă a dus arta poeziei la înălțimi neantrecute până astăzi,

îmbogățind ritmul, rima și expresia artistică, a dat cuvintelor simple valori nouă și armonii surprinzătoare, sentimentelor adâncime unică, viziunilor orizont nemărginit.

Acest monument măreț al literaturii poporului nostru a fost clădit în mai puțin de douăzeci de ani în care se numără și anii de suferință când poetul a fost copleșit de o boală necruțătoare, care la 1889 i-a întrerupt brusc cursul vieții. Acest monument, *mai durabil decât arama*, a fost clădit între chinuri morale într-o epocă de nepăsare și neînțelegere a geniului său, în neliniștea crâncenă cotidiene, a lipsei umilitoare de haine și pâine, în exploatarea unei societăți literare și a unui club politic a vieții.

Mihail Sadoveanu

Cu Eminescu apare în literatura europeană ultimul mare poet romantic, păstrând în existența și opera sa conturul caracteristic al dramei artiștilor romantici. Năzuind neconținut spre un plan de viața superior etic și artistic, căutând cu patos adevărul și refuzând consecvent compromisul, Eminescu s-a aflat în permanent conflict cu lumea vremii sale din pricina nonconformismului, a sincerității în faptele de viață și a înălțimii de gândire, dublată de o sete de cunoaștere absolută.

Zoe Dumitrescu Bușulenga.

A iubit nemărginit valorile vieții, a căutat în ele granitul absolutului și, negăsindu-l, din amărăciune fata de faza istorică în care i-a fost dat să trăiască, și din durere, sfâșiere și revoltă față de mărginirea ființei omenești, a tăgăduit ... Aici sta marea taină a atitudinii eminesciene.

D.Caracostea.

L-am idolatrizat întotdeauna pe Eminescu și dacă n-am comentat niciodată opera lui este pentru ca viziunea lui despre lume îmi este foarte, apropiată. Tot ce este negativ în el, tot ce este spaimă în lume, eu în lume și în el o regăsesc. Nimic nu te paralizează în așa măsură pe cât afinitatea întemeiată pe admirație.

Emil Cioran.

Eminescu (...) a fost și rămâne cea mai copleșitoare mărturie despre forma inegalabilă pe care o poate atinge geniul creator românesc, atunci când se alimentează din adâncimile fertile și insondabile ale unui fond autentic.

Ștefan Augustin Doinaș

Recitindu-l pe Eminescu ne reântoarcem, ca într-un dulce somn, la noi acasă.

Mircea Eliade.

Eminescu este unul din exemplarele cele mai splendide pe care le-a produs umanitatea. Avem convingerea că dacă mai trăia, sănătos, încă douăzeci de ani, el ar fi fost considerat, fără putință de contestare, ca unul din cei mai mari creatori de poezie din întreaga literatură a lumii. (...) Dar Eminescu nu este numai un poet de geniu. Este ceva mai mult. El este cel dintâi care a dat un stil sufletului românesc și cel dintâi român în care s-a făcut fuziunea cea mai serioasă a sufletului daco-roman cu cultura occidentală.

Garabet Ibrăileanu

Întâmplarea a făcut ca unul dintre cei mai mari poeți lirici ai secolului al XIX-lea, secol atât de bogat, cel mai bogat în lirici, să se nască la noi, într-un colț din fundul Moldovei

Iar dacă ne gândim la calitatea pură și profundă a lirismului său, dacă ne gândim la faptul că Eminescu a apărut într-o literatură începătoare, fără tradiții, fără modele, fără limbă artistică, fără limbă literară fixată; dacă ne gândim că el a avut de luptat cu mizeria, cu boala, cu obtuzitatea mediului și răutatea oamenilor, dacă mai adăugăm că opera lui, creată în condiții așa de grele a fost înfăptuită până la vârsta de treizeci și trei de ani, până la vârsta când un poet de o așa puternică gândire abia începe să devină ceea ce e menit să fie, – atunci poate avem dreptul să spunem că în Eminescu natura crease pe cel mai mare liric modern și că, geloasă pe propria-i operă, i-a plăcut să sfarme de timpuriu minunata oglindă în care s-a răsfrânt atât de încântător.

Garabet Ibrăileanu

Eminescu e întruparea literară a conștiinței românești, una și nedespărțită.

Nicolae Iorga

A iubi pe Eminescu, a-l respecta, a-l admira și a-l recomanda contemporanilor ca îndreptariu, aseasta cuprinde în sine și altă datorie, anume datoria de a gândi și de a scrie ca el. A gândi ca el, acesta înseamnă a gândi potrivit cu tradiția, înseamnă a gândi potrivit cu cugetarea europeană, înseamnă a gândi potrivit cu misiunea deosebită pe care o are națiunea noastră și care nu se poate confunda cu misiunea altor națiuni pe care am putea să le imităm. A sărbători pe Eminescu, aceasta cuprinde datoria de a trăi o viață ca a lui : viața unui om care nu s-a vândut nimănui, care nu s-a folosit nici de munca, nici de sprijinul altuia, care s-a oferit jertfă întreagă pentru poporul său. Aceasta înseamnă acceptarea, fără un cuvânt de protestare, a muceniecii absolute.

Nicolae Iorga

Cântăreț al elanurilor românești îndreptate spre scrutarea universului și al umanității ancorate în viața socială ... Eminescu s-a aplecat cu aceeași cuprinzătoare înțelegere și asupra vieții intime a omului. A cântat speranțele, dorințele, modurile bucuriei omenești de a se afirma prin dragoste și comuniune cu viața naturii, dar și modurile – mult mai numeroase în vremea sa – ale insatisfacției sufletești a omului, exprimate prin sentimentul singurătății, al durerii de a nu fi înțeles sau de a fi trădat în dragoste, afirmând ... idealul unei vieți de onestitate și plinătate sufletească, de trăire sinceră și pasionată a sentimentelor.

Inițiator

Senator neafiliat

Partidul S.O.S. România

Diana IOVANOVICI-ȘOȘOACĂ